

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ СИСТЕМИ ОЦІНКИ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА ТОРГІВЛІ

Коптєва Ганна Миколаївна

канд. екон.наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та оподаткування
*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», Україна*

Функціонування та стійкий розвиток підприємства в умовах турбулентного середовища залежить від надійної, якісної та ефективної системи економічної безпеки підприємства. Забезпечення умов для стійкого розвитку підприємства залежить від якісної, достовірної та вчасно проведеної оцінки стану (рівня) економічної безпеки бізнес-процесів та можливостями його підтримки. Отже, виникає необхідність у визначенні основних елементів системи оцінки економічної безпеки бізнес-процесів підприємства торгівлі, за допомогою яких можливо оперативно та достовірно оцінити безпечність розвитку підприємства торгівлі, що визначає актуальність даного дослідження.

Дослідженням проблеми діагностики рівня економічної безпеки підприємства займалися такі вчені, як Т. Васильців, В. Геєць, В. Дикань, І. Доценко, С. Ілляшенко, Т. Клебанова, Д. Ковальов, Г. Козаченко, А. Ляшенко, І. Отенко, О. Роженко, А. Ткаченко, Л. Фролова та ін. Результатами їх досліджень є розробка понятійного апарату теорії економічної безпеки та обґрунтування підходів до її оцінки. У той же час, наявність значної кількості підходів щодо оцінки економічної безпеки потребує систематизації їх основних елементів з метою подальшого вдосконалення.

Оцінка призначена для задоволення інформаційних потреб певних суб'єктів – користувачів інформації.

Оцінка економічної безпеки – це конкретний вираз сукупності економічних характеристик підприємства про його здатність забезпечити функціонування і стійкий розвиток як у поточному періоді, так і на перспективу. Вона опосередковано свідчить про рівень компетентності керівників та менеджерів підприємства у безпекозабезпечувальній діяльності.

Оцінка економічної безпеки дає змогу власникам та менеджерам (власникам бізнес-процесів) усіх рівнів підприємства мати уявлення про ризики і загрози його діяльності, оцінити ймовірність та наслідки їхньої реалізації, зіставити наявні ресурси та підприємницькі можливості підприємства у протистоянні ризикам і загрозам або їх нівелюванні, ухвалити управлінські рішення щодо забезпечення економічної безпеки діяльності підприємства.

За результатами оцінки у власників та керівництва підприємства з'являються підстави для прогнозування економічної безпеки підприємства, адже їх, крім поточної оцінки економічної безпеки, отриманої з використанням переважно ретроспективних даних, більше цікавлять перспективи діяльності. Тобто управлінці підприємства хочуть мати чітке уявлення про сприятливість умов для ведення бізнесу, в яких економічна безпека посідає важливе місце.

Рівень економічної безпеки являє собою ймовірнісну оцінку здатності підприємства забезпечувати реалізацію економічних інтересів і їх узгодженості із наявним потенціалом і заявленими цілями в умовах дії негативних факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, тобто це оцінка стану (рівня)

забезпечення на підприємстві умов для його функціонування та стійкого розвитку (Коптева, 2019).

Авторською позицією є необхідність оцінювати ефективність саме бізнес-процесів підприємства торгівлі, а не його функціональних підрозділів, обладнання, активів тощо. Погоджуємося із точкою зору автора (Колосов, 2018), що головною причиною низької ефективності є низький рівень операційної організації бізнесу, тобто погано опрацьовані бізнес-процеси. Відповідно й система обліку має бути побудована на підґрунті визначення рівня економічної безпеки бізнес-процесів підприємства торгівлі. Оцінюватися вона повинна з огляду на відповідність створюваного на виході процесу цінності запитам кінцевого споживача продукту або послуги (суб'єкта господарської діяльності, що використовує (виходи) бізнес-процесів) та з огляду на параметри створювання подібної цінності. Тобто стан економічної безпеки виникатиме лише в разі досягнення достатнього (бажаного) рівня узгодженості цільової (створювана цінність) та забезпечуючої (сукупність бізнес-процесів) підсистем підприємства.

Основні елементи системи оцінки рівня економічної безпеки підприємства представлені на рис.1.

Рис. 1. Основні елементи системи оцінки економічної безпеки бізнес-процесів підприємства торгівлі

Джерело: авторська розробка

Наведені основні елементи системи оцінки економічної безпеки найбільш повно характеризують її рівень, але можливість оцінки якісних показників часто ускладнюється через суб'єктивність такої оцінки та певні труднощі.

Розглянуті основні елементи системи оцінки економічної безпеки дозволяють оцінити досягнутий на підприємстві рівень економічної безпеки, встановити ступінь його відповідності цільовим критеріям стратегічного розвитку підприємства, виявити проблемні місця, обґрунтувати превентивні заходи та антикризові програми, націлені на захист від впливу негативних факторів на господарську діяльність суб'єкта господарювання.

Результати аналізу та оцінки рівня економічної безпеки бізнес-процесів підприємства торгівлі є базою для обґрунтування стратегічного розвитку економічного потенціалу підприємства та його стійкого стану у майбутньому. На основі проведеного аналізу можна дійти висновку, що методика оцінки економічної безпеки підприємства перебуває на стадії розроблення і потребує комплексного вирішення з урахуванням сучасних умов ведення бізнесу та використанням новітніх інформаційних технологій. Перспектива подальших наукових досліджень полягає у розробці та реалізації методики комплексної оцінки економічної безпеки бізнес-процесів підприємств торгівлі.

Список використаних джерел:

1. Коптева, Г.М. (2019). Дефініція поняття «економічна безпека підприємства»: основні підходи та особливості. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. №6 (23). Вилучено з <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/23-2019-ukr.с.297-302>.
2. Колосов, А. (2018). Как в десять раз ускорить моделирование бизнес-процессов. Вилучено з <https://www.executive.ru/management/itforbusiness/1988096>.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ІЗ ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ В УКРАЇНІ

Гавга Вікторія

здобувач вищої освіти економічного факультету
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», Україна

Науковий керівник: Карнаушенко Алла Сергіївна

ORCID ID: 0000-0003-1813-2792

канд. екон. наук, ст. викладач кафедри економіки та фінансів
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», Україна

В період глобалізації економіки перед національними підприємствами постає питання уніфікації власного виробництва до міжнародних стандартів. Даний процес потребує значних фінансових затрат, що стимулює пошук нових джерел. Згідно даних Головного управління статистики України, власних коштів підприємства не вистачає для приведення власного виробництва до європейських стандартів, тому залучення прямих іноземних інвестицій і створення міжнародних спільних підприємств набуває своєї популярності в середовищі бізнесу [1-3].

Зацікавленість у створенні спільних підприємств умовно можна поділити на макрорівень (стратегія розвитку приймаючої країни) та мікрорівень (стратегія розвитку підприємств – потенційних партнерів). Стратегія розвитку приймаючої країни безпосередньо впливає на мотивацію та стратегію фірм, які об'єднуються в спільне підприємств [4-6]. Ключовими пріоритетами розвитку української економіки стає зростання продуктивності праці в переробці, збільшення частки промислових товарів у структурі експорту, зменшення енергоємності виробництва, а також вихід на нові ринки, в тому числі в країни Азії та Африки. Обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України у 2018 році становив 3,8 млрд. доларів, що майже вдвічі перевищує показник 2017-го року. Згідно даних Головного управління статистики України, за першу половину 2019 року в країну надійшло 711 млн.